

Зубков Р.С.

Научно-производственный комплекс газотурбостроения «Зоря»-«Машпроект»

ХАРАКТЕРИСТИКА ОСНОВНЫХ ПОДХОДОВ КЛАССИФИКАЦИИ ИННОВАЦИЙ**Аннотация**

Проведен компендиум теории инновационного развития. Рассмотрены основные подходы к классификации инноваций. Выделены и проанализированы наиболее значимые подходы к классификации инноваций. Рекомендовано исследование классификации инноваций проводить исходя из реальных потребностей и возможностей украинской экономики. Предложено ввести в научный оборот понятие «мультиинновационного кейса».

Ключевые слова: инновации, классификация, подходы, методика, виды инноваций, типология, «мультиинновационный кейс».

Zubkov R.S.

State-owned Gas Turbine Research & Production Complex «Zorya»-«Mashproekt»

CHARACTERISTICS OF THE MAIN APPROACHES TO THE CLASSIFICATION OF INNOVATION**Summary**

The compendium of the theory of innovative development. Main approaches to the classification of innovations. Identified and analysed the most significant approaches to the classification of innovations. Recommended study of classification of innovations conduct based on the actual needs and possibilities of the Ukrainian economy. Offered to enter into scientific use the term «multiinnovation case».

Keywords: innovation, classification, approaches, methods, types of innovation, typology, «multiinnovative case».

УДК 339.972

ПЕРЕВАГИ ТА РИЗИКИ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ**Іванова М.І., Варяниченко О.В.**

Національний гірничий університет

Дана стаття розглядає політичні, економічні та соціальні переваги і ризики євроінтеграції України. Проаналізована Державна програма активізації розвитку економіки України на 2013-2014 рр.

Ключові слова: Євроінтеграція, Європейський союз, переваги та ризики євроінтеграції, політичні, економічні, соціальні фактори.

Постановка проблеми. Європейський Союз зважається найбільш просунутим, з точки зору форм економічної інтеграції, угрупованням у світі. Це унікальне міжнародне співтовариство. Він поєднує ознаки міжнародної організації і держави та є суб'єктом міжнародного публічного права, має повноваження на участь у міжнародних відносинах і грає в них значну роль.

Позиція України щодо Євросоюзу була сформована вперше на законодавчому рівні в Основних напрямках зовнішньої політики України, що були схвалені Верховною Радою України 2 липня 1993 р. [1]. Починаючи із цього моменту Україна почала процес інтеграції.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематиці вступу України до Євросоюзу присвячена достатня кількість робіт вчених-економістів, серед яких особливої уваги заслуговують роботи Н. Осадчої [7], В. Сіденко [8], О. Сльозко [9], О. Шевченко [10]. Однак, сучасний перебіг подій у зовнішньому світі взагалі та Україні зокрема, виокремлюють нові переваги і ризики подальшої євроінтеграції нашої країни до Євросоюзу.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Вивчення характеру довгострокових

та короткострокових факторів впливу процесів європейської інтеграції на українське суспільство, виявлення на цій основі відповідних переваг та недоліків для України за умов її входження до Європейського Союзу залишається недостатньо вивченим та потребує додаткових досліджень у цій сфері.

Мета статті. Головною метою цієї роботи є дослідження політичних, економічних та соціальних переваг і ризиків євроінтеграції України.

Виклад основного матеріалу. Через зону вільної торгівлі з ЄС український виробник отримує можливість завоювати своє місце на «заможному» європейському ринку, знайти свою нішу та просувати якісний український продукт за достойною ціною на ринки європейських країн. Вітчизняні споживачі, у свою чергу, отримують доступ до високоякісних європейських товарів в Україні за нижчими цінами. Сам факт підписання Угоди про асоціацію значно підвищить інвестиційну привабливість та приток прямих іноземних інвестицій, що дозволить урівноважити від'ємний торговельний баланс з ЄС. Так, негативне сальдо зовнішньоторговельного балансу України за підсумками 2013 р. склало 8,48 млрд дол. США, що на 5,7% краще, ніж за 2012 р. При тому експорт скоротився на 7,6% – до 76,13

млрд дол. США, імпорт – на 7,4%, до 84,6 млрд дол. США [2].

Успішне виконання Угоди про асоціацію означає відповідність критеріям членства. А відтак – підвищення якості життя громадян, модернізацію усіх сфер життя держави і суспільства, підвищення конкурентоздатності українських виробників, тощо. Саме це, а не членство як таке, є метою європейської інтеграції [5].

Угода про асоціацію є «дорожньою картою» на шляху до тієї України, якою переважна більшість наших співгромадян хоче її бачити: країною з потужною соціально орієнтованою економікою, заснованою на передових технологіях, що гарантує достойні доходи громадян і сильний соціальний захист. Головний ризик у тому, що для модернізації економіки потрібні величезні ресурси і час. Необхідне рішуче технологічне переозброєння всього виробничого ланцюга [3].

В Україні в основному вичерпані можливості інерційного зростання, що підтверджено зниженням зовнішнього попиту та збільшенням обсягу імпорту товарів. Це спричинено глибокими структурними диспропорціями – значна частка виробництва є технічно та технологічно відсталою з високим ступенем зношеності основних фондів, низьким рівнем використання виробничих потужностей, високою енерго- та ресурсоемістю, відсутністю або низьким рівнем впровадження інновацій. При цьому не використовується значна частина науково-технічного потенціалу [4].

Важливим напрямом підвищення конкурентоспроможності української продукції як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках, є активізація інноваційно-інвестиційної діяльності. Основою економічного сталого розвитку є застосування інновацій. Розробка і запровадження інвестиційно-інноваційних проектів є невід'ємною умовою переведення виробництва на інноваційну модель. Вона все більше стає стратегічним напрямом соціально-економічного розвитку будь-якого регіону.

Серед проблем, які виникають в агропромисловій сфері при впровадженні інновацій, можна виділити такі: відсутність науково-технічної інформації щодо самих розробок і їх впровадження на підприємствах України; не виправдано довга і складна процедура розгляду інноваційних проектів з метою надання їм певних пільг; відсутність ефективною системою фінансово-кредитної підтримки інноваційної діяльності з урахуванням і збереженням спеціалізації підприємств; високий економічний ризик у зв'язку зі значними витратами виробництва на нововведення і невизначеністю ринку збуту; певні труднощі в одержанні пільгових кредитів; невідповідність існуючої в Україні нормативної бази сучасному рівню розвитку світової техніки; нестача обігових коштів; відсутність кваліфікованих кадрів [6].

Переваги України від інтеграції до ЄС зводяться до такого:

1) політичні вигоди – будучи членом ЄС, Україна буде залучена до Спільної європейської політики безпеки та оборони (СЄПБО), яка гарантуватиме Україні державний суверенітет та територіальну недоторканість;

2) економічні вигоди – перш за все, це макроекономічна стабільність, додаткові інвестиції в економіку країни, надання субсидій сільському господарству та отримання позитивного сальдо торговельного балансу. Щодо макроекономічної стабільності, то у цьому випадку мається на увазі, що при вступі до ЄС Україна має підвищити свої економічні показники до європейських стандартів, створити досить

розвинений ринок, закріпити тенденції до економічного зростання що, відповідно, принесе Україні позитивні результати. Україна також отримає переваги від запровадження єдиної валюти. Щодо додаткових інвестицій в економіку України, то європейський ринок є великим ринком збуту виробів та джерелом задоволення потреб. Отримання позитивного сальдо торговельного балансу відбудеться за рахунок збуту українських товарів на ринках ЄС. Загальне зниження середньозваженого тарифу в результаті розширення ЄС матиме позитивну роль для українських імпортерів. Окрім цього, ЄС максимально сприятиме інтеграції українських енергетичних, транспортних та телекомунікаційних мереж в європейську інфраструктуру;

3) соціальні вигоди, що передбачають ефективний захист прав людини в інституціях ЄС, відкриття кордонів для вільного переміщення населення, тобто шенгенська зона, яка передбачає вільне пересування осіб в межах ЄС, забезпечення високого рівня життя населення та інше.

Перспективи та можливості інтеграції України до ЄС:

1) політичні перспективи передбачають стабільність політичної системи, сприйняття України як важливого суб'єкта політичних відносин;

2) економічні перспективи передбачають забезпечення розвитку малого та середнього бізнесу, а також впровадження стандартів ЄС у виробництві;

3) соціальні перспективи мають на меті формування середнього класу та проведення реформування освіти, охорони здоров'я, соціального захисту.

Недоліки інтеграції України до ЄС:

1) політичні ризики пов'язані із частковою втратою суверенітету та підпорядкування територій органам ЄС; невизначеність місця України в стратегії розвитку ЄС, негативно вплине на економічний стан, оскільки між країнами ЄС існує висока конкуренція в деяких галузях, що потребує переорієнтування на менш конкурентні напрями діяльності; погіршення взаємин із країнами СНД, а особливо із Росією, зупинить ефективну співпрацю із Митним Союзом Росії, Білорусії та Казахстану;

2) економічні недоліки передбачають втрату конкурентоспроможності певних галузей, складність переходу на європейський рівень цін, квотування певних видів товарів;

3) соціальні недоліки зводяться до ускладнення візового режиму із східними сусідами.

Загрози від інтеграції України до ЄС:

1) політичні загрози – це небезпека втягнення України в конфлікт цивілізацій між Заходом і мусульманським світом;

2) економічні загрози – передбачають можливе переміщення до України шкідливих виробництв, використання України як сировинного придатку, використання України як дешевої робочої сили;

3) соціальні загрози несуть на меті поглиблення демографічного спаду, незаконна міграція та вплив кадрів.

В таблиці 1 наведений аналіз сильних і слабких сторін інтеграції України до ЄС, а також очікувані можливості і загрози.

Вступ України до цього інтеграційного об'єднання ускладнюється тим, що при інтеграції будь-якої країни до ЄС необхідна серйозна компенсація від скорочення цілих галузей промисловості. Це пояснюється тим, що в ЄС існує строго квотована планова економіка, яка передбачає, що кожна держава, яка вступає до Європейського Союзу, повинна долучатися до спільного ринку і, відповідно, передбачати наявність квот на виробництво тієї чи іншої продукції.

Ще однією проблемою інтеграції України до ЄС є не гармонізоване до європейських стандартів українське законодавство. Необхідна адаптація українського законодавства із європейським за рахунок реформування української правової системи та поступового приведення її у відповідність із європейськими стандартами. Ця адаптація повинна охопити усі сфери права, такі як: приватне, митне, трудове, фінансове, податкове законодавство, законодавство про інтелектуальну власність, охорону праці, життя та здоров'я, навколишнього середовища та багато іншого. Але на даному етапі для України здійснення таких заходів є проблематичним.

Таблиця 1

Аналіз сильних і слабких сторін інтеграції України до ЄС, очікувані можливості й загрози

Сильні сторони	Слабкі сторони
1. Політичні переваги: - європейська колективна безпека	1. Політичні недоліки: - часткова втрата суверенітету - невизначеність місця України в стратегії розвитку ЄС - погіршення відносин з країнами СНД
2. Економічні переваги: - макроекономічна стабільність - додаткові інвестиції в українську економіку - надання субсидій сільському господарству - отримання позитивного сальдо торговельного балансу - спільні митні тарифи - кількісні обмеження імпорту - антидемпінгова політика - протекціонізм і контроль експорту	2. Економічні недоліки: - втрата конкурентоспроможності певних галузей - складність переходу на європейський рівень цін - квотування певних видів товарів
3. Соціальні переваги: - ефективний захист прав людини в інституціях ЄС - відкриття кордонів для вільного пересування населення - забезпечення високого рівня життя населення	3. Соціальні недоліки: - ускладнення візового режиму із східними сусідами
Можливості	Загрози
1. Політичні перспективи: - встановлення стабільної політичної системи - сприйняття України як важливого суб'єкта політичних відносин	1. Політичні загрози: - небезпека втягнення України в конфлікт цивілізацій між Заходом і мусульманським світом
2. Економічні перспективи: - забезпечення розвитку малого та середнього бізнесу - упровадження стандартів ЄС у виробництві	2. Економічні загрози: - можливе переміщення до України шкідливих виробництв - використання дешевої ресурсно-сировинної бази України - використання дешевої робочої сили України
3. Соціальні перспективи: - формування середнього класу - реформування освіти, охорони здоров'я, соціального захисту	3. Соціальні загрози: - поглиблення демографічного спаду - незаконна міграція та вплив кадрів

Джерело: розроблено авторами

Враховуючи важливість та нагальність проблем, що стоять перед українською економікою, Кабінет міністрів України прийняв Постанову від 27 лютого 2013 р. № 187 «Про затвердження Державної програми активізації розвитку економіки на 2013-2014 роки» [4].

Згідно даної програми завданнями державної політики на 2013-2014 рр. повинно бути: створення умов для проведення модернізації, технічного переоснащення, перепрофілювання діючих та відкриття нових підприємств; удосконалення нормативно-правової бази, що регулює торговельну діяльність; розширення мережі стаціонарних торговельних об'єктів, які відповідатимуть європейським та світовим стандартам; здійснення ринкового нагляду та заходів щодо інформування органів державного ринкового нагляду та споживачів про виявлену небезпечну продукцію; стимулювання впровадження інноваційних технологій у рослинництві з метою імпортозаміщення; забезпечення державною фінансовою підтримки та запровадження механізму заохочення придбання сільськогосподарської техніки вітчизняного виробництва для формування сучасної техніко-технологічної бази агропромислових підприємств; стимулювання вітчизняних товаровиробників до впровадження інноваційних технологій, модернізації та будівництва об'єктів агропромислового комплексу з метою збільшення обсягів виробництва продукції, підвищення її якості та поступового імпортозаміщення, підвищення якості та конкурентоспроможності продуктів переробки продукції вітчизняного виробництва; стимулювання розвитку виробництва продуктів дитячого харчування, в тому числі молочних, м'ясних, рибних та плодово-ягідних, з метою задоволення попиту внутрішнього ринку; формування позитивних довготривалих очікувань товаровиробників шляхом забезпечення цінової стабільності ключових аграрних ринків; збільшення обсягу експорту сільськогосподарської продукції та харчових продуктів; стимулювання розвитку обслуговуючої, виробничої сільськогосподарської кооперації та розвитку виробництва у господарствах населення; проведення модернізації та технічного переоснащення підприємств сільськогосподарського машинобудування і налагодження виробництва інноваційної сільськогосподарської техніки та обладнання для харчової і переробної промисловості та сільськогосподарських підприємств.

Висновки і пропозиції. Наведені переваги та ризики вступу України до Євросоюзу дозволяють зробити висновок, що управління політичною, економічною, соціальною та технологічною сферами суспільства в Україні повинні відповідати загально-визначаним демократичним, правовим і науково-теоретичним критеріям. При цьому цілі, як України, так і ЄС, повинні знаходитися в одній площині та взаємодоповнювати один одного. Оскільки євроінтеграція має як переваги, так і ризики, Україні слід акцентувати увагу на використанні саме позитивних моментів євроінтеграції з одночасним виробленням стратегії та тактики поведінки щодо уникнення вище зазначених загроз і недоліків.

Проаналізувавши можливі позитивні та негативні наслідки вступу України до ЄС, слід зазначити, що входження до Європейського Союзу є логічним наслідком прагнення України до цивілізованої правової держави та розбудови демократичного суспільства, обумовлений сучасними реаліями та вимогами об'єктивних суспільно-економічних і політичних законів розвитку. В сучасному глобалізованому суспільстві, найбільшу вигоду отримують

саме ті країни, які об'єднують свої зусилля заради досягнення спільних інтересів та високих показників розвитку.

Отже, приєднання України, в загальному, відповідає її національним інтересам за умови врахуван-

ня наданих нижче рекомендацій, об'єктивного та всебічного вивчення факторів інтеграції, її впливу на політичну, економічну та соціальну сфери держави, вироблення власної лінії поведінки в межах, які не суперечитимуть членству України в ЄС.

Список літератури:

1. Про Основні напрями зовнішньої політики України // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1993. – № 37. – Ст. 379.
2. Экспорт и импорт Украины / [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://index.minfin.com.ua/index/gdp/eximp.php>
3. Вступне слово Прем'єр-міністра України Миколи Азарова на засіданні Уряду 18 вересня 2013 р. / Департамент інформації та комунікацій з громадськістю Секретаріату КМУ [Електронний ресурс] // Режим доступу: http://www.kmu.gov.ua/control/publish/article?art_id=246685736
4. Про затвердження Державної програми активізації розвитку економіки на 2013-2014 роки: Постанова Кабінету Міністрів України від 27 лютого 2013 р. № 187 // Офіційний вісник України. – 2013. – № 24. – Ст. 807.
5. Єлісєєв К. 7 міфів угоди про асоціацію між Україною та ЄС [Електронний ресурс] / К. Єлісєєв // Народний Депутат. – 2013. – № 9 / К. Єлісєєв. – Режим доступу: <http://www.pravda.com.ua>
6. Іртищева І. О. Інвестиційно-інноваційний розвиток агропродовольчої сфери Причорноморського регіону / І. О. Іртищева // Вісник аграрної науки Причорномор'я. – 2007. – Випуск 3, т. 1. – С. 195-200.
7. Осадча Н. В. Характеристика процесу інтеграції України до Європейського Союзу (ЄС) // Економічний Вісник Донбасу. – 2011. – № 3(25). – С. 71-81.
8. Сіденко В. Розширення Європейського союзу на схід: наслідки для України / В. Сіденко // Національна безпека та оборона. – 2009. – № 9. – С. 25-29.
9. Сльозко О. Європейський вибір України в контексті інтеграції в ЄС / О. Сльозко // Україна у світовому економічному просторі / Ін-т економіки упр. та госп. права. – К.: Таксон. – 2008. – 246 с.
10. Шевченко О. О. Вплив євроінтеграційного курсу України на стан і перспективи інноваційного розвитку національної економіки / Шевченко О. О. // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – № 5(95). – С. 110-119.

Иванова М.И., Варяниченко Е.В.

Национальный горный университет

ПРЕИМУЩЕСТВА И РИСКИ ЕВРОИНТЕГРАЦИИ УКРАИНЫ

Аннотация

Данная статья рассматривает политические, экономические и социальные преимущества и риски евроинтеграции Украины. Проанализирована Государственная программа активизации развития экономики Украины на 2013-2014 гг. **Ключевые слова:** Евроинтеграция, Европейский союз, преимущества и риски евроинтеграции, политические, экономические, социальные факторы.

Ivanova M.I., Varyanichenko E.V.

National Mining University

BENEFITS AND RISKS OF EUROPEAN INTEGRATION OF UKRAINE

Summary

The paper examines the political, economic and social benefits and risks of European integration of Ukraine. The State program of economic development activation for the years of 2013-2014 has been analyzed.

Keywords: European integration, European Union, benefits and risks of European integration, political, economic, social factors.